

# Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

**ELŐFIZETÉSI ÁR:**  
**Helyben:** Vidéken:  
 Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . . . 1 kor. 50 fill.  
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felelős szerkesztő:  
**H. MÓRICZ PÁL.**  
 Kiadók és laptulajdonosok:  
**HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**DEBRECZEN,**  
 Plac-utca 47. és 49. szám.

## Legyen világosság!

(W.) A mult héten egy pár napon keresztül, naponként felkértük Debreczen város polgármesterét, hogy magyarázza meg nekünk azt a szinte megmagyarázhatatlan tény, hogy Debreczenben, ahol július 2-án eltöltötte a köztörvényhatóság az adó elfogadását, hogyan fizethettek be mégis 44.186 korona egyenes állami adót. Július havában?

Hát nem telett rá senki. Helyes. Nem akarunk arról beszélni, hogy a sajtó mikor jó, mikor nem jó — hivatalos szempontból. Az afrikai sivatag struccjáról se akarunk elménczkedni. Bizonyosan fentartja a polgármester ur a választadást a folyó hó 22-én tartandó rendkívüli városi közgyűlésre. Okosan. Annak a testületnek feleljen, akinek felelős. Helyes. De viszont annak a testületnek a figyelmét fel kell hívunk újabbán két dologra.

Budapest székesfővárosban ugyanazon július hónapban összesen 127 korona állami adó folyt be. Nem 127 ezer: csak százhuszonhét.

## Az esőcsinálás.

Az idén még nem is olyan nagy a szárazság, mint amilyen tavaly volt, de azért az ország egyes, különösen románok vidékein máris felelevenítették egyik, talán még Ázsiából magunkkal hozott népbaroknát: az esőcsinálást. Bár a hitregék szerint már Noénak volt egy csodás eső-köve, melyet birodalmának fiait között való szétosztásakor Jafennek adott. A babonának őshazája Közép-Ázsia, a honnét aztán a világ minden részébe elterjedt. Kinában, vagy Indiában ma is a legtisztelendőbb állások egyike az esőcsináló állása. Egyes helyeken odáig terjed a tudományuk, hogy az esőnek még különböző nemei között is választhatnak: a kalmukoknál például bizonyos imák közt az esőcsészébe tett beozárok (a kérdőző átlatok gyomrában taláható, visszamaradt megemésztetlen anyag), esőt támaszt, ha pedig zivatarrá van szükség, még port, vagy finom fővenyt is dob bele a csészébe.

A kö és az esőcsinálás között a magyar néphitben is szoros összefüggés van. A babona szerint folyóvízbe, vagy kutba nem szabad követ hajítani, mert zivatar támad. Zapor vagy jégeső keletkezik akkor is, ha a gyermek az ostor végére kötött követ a levegőben ide s tova suhintgatja; ha már igen

Ugyanazon július hónapban, amelyben az önkéntes adók elfogadását a törvényhatóság jul. 2-án tiltotta el, Debreczenben befolyt 44.186 korona.

Ugyanazon július hónapnak 25-ik napján tiltotta be Hajdúvármegye az adók elfogadását. És a július hó folyamán ugyanazon pénzügyigazgató jelentése szerint Hajdúvármegyéből ugyanazon július hónapban összesen 10.294 korona állami egyenes adó folyt be.

Két nap — és 25 nap.

75 ezer — és 148 ezer lakos.

2.386□ kilométer — és 957□ kilométer terület.

Nem szeretnénk, ha a hazafiság dolgában Debreczen és Hajdúvármegye között ez a quóta megmaradna.

Furcsább az eset annyival is inkább, mert az egyikért Rásó Gyula alispán a felelős, a másikért a kipróbált ellenzéki ember és kiérdemült pártvezér (emerikus, vulgó: kiérdemült! Szerk.) Kovács József polgármester.

Bármily jól essék is, hogy ime most már Rásó Gyula alispáné a páma, annyival inkább rosszul esnek, ha

nagy a szárazság, egy a szárazság idején megdöglött kulya tetemére hordjunk egy rakás követ és az eső kerekedik. Sok helyen még ma is erősen tartja magát az a régi hit, hogy a boszorkányok Szent György napján (április 24) virradatra lepedőbe szedik föl a rétekről a harmatot s aztán a lepedőt kacsavarrva, bőzacsokba csurgatják bele és belőle akkor hoznak létre esőt, a mikor éppen akarják. Megtörtént azonban az is, hogy bizonyos időre maguk a boszorkányok is eladták az esőt a töröknek, kik az esőcsinálást egész hivatásszerűen űzték. Egy szegedi monda azt beszél róluk, hogy a boszorkányok egyszer törvény elé is kerültek e miatt s a vizsgálat során megfűrésztették őket. Az egyik már a víz alá merült, a mikor a másik odakiált a bírónak: vegyétek csak ki a fellegekulesot a füléből, mindjárt nem fog lemerülni. S a mint kihúzták, csakugyan nem is tudott többé alábukeni a víz alá, bár hogy is akart. Különben a boszorkányok előidézte esőben is köjatsza a főszerepet. Folyóvízbe állva, a vizet a parton levő kövekre locsolják.

Bukarestben egész látványosság számba megy szárazság idején Szent Demeter körülhordási ceremóniája. Az idén is, június 19-én, a metropolita teljes papi segédlettel körmenetet tartott a főváros főbb utcáin és terein és végig hordozta a városban Szent

Kovács József polgármester ellen recriminálni kellene.

Legyen világosság!

## Politikai hireink.

Budapest, augusztus 16.

Gróf Tisza István ma Szivák Imrével hosszasan polemizál. Legújabb levelének is az a célja, hogy a szabadelvű pártot együttmaradásra buzdítsa. Két egyébként is érdekes passzusa is van e levelének. Ezek így szólnak:

„A szabadelvűpárt nem állott és nem áll semmiféle viszonyban a jelenlegi kormánnyal. A parlamentáris kormányzat politikai meggyőződésünknek sarkalatos alapelvét képezi: csak parlamentáris kormányt alkothatunk, csak olyat támogathatunk, a jelenlegi kormány ránk nézve merőben idegen. És ha jónak látja Szivák e kormánynak a választási reformra vonatkozó kijelentéseit is szóba hozni, biztosíthatom róla, hogy az általános szavazati jognak megdöntetlen és könnyelmű felvetését senki nálam jobban el nem ítéli és senki nagyobb hibának nem tarthatja, hogy ily módon kívánják a koalíciót sarokba szorítani és egy az országra behatálatlan veszélyeket hozó álláspontra kényszeríteni . . .” . . . Azert, amit katonai téren netalán elérne a koalíció, bizonyára nem fognak neki opponálni. Hiszen

Demeternek a főszékesegyházban őrzött múmiáját. A szabadban megtartott istentiszteleten jelen volt a királyi család is és végig hallgatta a nép esőkönyörgő énekét.

De van az oláh népnek még több ilyenféle ünnepe is. Az egyiket például (az ugynevezett pópáluga) husvét után harmadik csütörtökön tartják, amikor is fiatal oláh (czigány) leányok gyönggyel, szalaggal és bodzalevél koszorúval annyira földszitlik magukat, hogy ruhájuk is alig látszik ki a sok levél alól és házról-házra járnak esőt kérni. Egy idősebb lány kilép társnői közül és gyors pergésű verses énekekben esőért foghaskodik. Ez alatt a többiek, egymásba fogódzva, táncot járnak. Végre a háziasszony rendesen vízzel (ritkábban tejjel) leönti és megajándékozta őket. Ilyen babona az oláh falvakban a repontia is, mely abból áll, hogy a husvét utáni harmadik kedden agyaglepényt sütnak az asszonyok s azt a jövő évi ünnepig elteszik, hogy abban az esztendőben az eső el ne kerülje határukat. Hasonlóak a szokások a Balkán-népeknél is. A szerbek egy meztelen leányt teljesen beburkolnak zöld lombfűzérbe s aztán társnői énekelve körül táncolják, hogy az égitől esőt kérjenek.

A tavalyi nagy szárazság ismét több babonás szokást vetett fölszínre.

Mihalczfalván (Alsó-Fehérmegye) a köz-

**Gőzmosóda**

fehérneműekre



Debreczen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő kocsi.

régen megmondtuk, hogy pártunk hazafias megnyugvással és örömmel fogadná, hogy ő felsége teljesítene a nemzetnek a hadsereg nyelvére vonatkozó régi óhaját.

Ezekre csak azt kell megjegyeznünk: A szabadelvű párt igenis valamiféle viszonyban van az imparlamentáris kormányval. Kinevezését gróf Tisza István ellenjegyezte, a kormány tagjai a szabadelvű párt tagjai voltak az utolsó pillanatig, az egyetlen ember, akit gróf Tisza István Budapesten meglátogatott, báró Fejérváry Géza darabont miniszterelnök volt és a szabadelvű párt összes lapjai egyre a kormányt támogatják. Ami pedig azt illeti, hogy az esetleges katonai vívmányoknak nem fognak opponálni, az igazán kedves naivitás. A kis kedvesek! Mintha Magyarországon már nem volna lám pava olyan hazafiak számára, akik nyíltan szembe mernének szállni már elérhető nemzeti jogokkal. Egyébként pedig a szabadelvű párt létezése ma már nem egyéb, mint opponálás a nemzet kívánságával és jogaival szemben.

Gróf Apponyi Albert egy előkelő amerikai folyóiratban cikket írt Ausztria és Magyarország közjogi viszonyáról és a mai válság keletkezéséről. A cikk felelet annak idején a folyóiratban megjelent közleményre, amelyet a „N. Fr. Presse“ newyorki levelezője írt és amely tele volt rosszakarátu közjogi botlásokkal és Magyarországot röviden az osztrák császárságba olvasztotta bele. Apponyi érdekes cikkének rövid kivonata ez:

A Habsburg dinasztia a magyarok hívták meg a trónra azzal a föltétellel, hogy a magyar alkotmányt megtartja. — Az uralkodóhoz minden tagja erre esküvel is kötelezte magát és az ennek ellenére előfordult jogsérelmek körül keletkezett vitát mindig békés megegyezéssel intéztük el. A Habsburg-dinasztia magyar királyi jogcimeinek megváltoztatására semmiféle alap nincs. Az 1867-iki kiegyezés, amely a pragmatika szankciót megerősítette, némely külföldi és katonai ügyekben közös megbizottakat küldött ki. Ausztria azonban ezt a kiegyezést

ség románjaink lakosai elkeseredve a hónapokon át tartó szárazságon, augusztus első napjaiban összefogdosták a falubeli kakasokat, levitték őket a Küküllő vizéhez, kitették farkuknak négy legszebb tollát és a tollakat varázslatos mondások közepette víznek eresztették. A mikor aztán megindult az esőzés, azt a kakastolleresztés eredményének tulajdonították.

Ugyancsak román vidéken történt meg a következő eset is: Marosvásárhely környékén, az egyik faluban a pápa indítványára elhatározták a községbeliek, hogy leakasztják a templomtoronyból a harangot és beeresztik az egyik kutba, hogy valahára már vége legyen a nagy szárazságnak.

A biharmegyei Rózsafalván még a hivatalos előjárás is segédkezett a népnek a babona terjesztésében. A bíró indítványára elhatározta a községi képviselőtestület, hogy a harangot le fogják sülyeszteni a községi kutba, mert csak ez vet véget a nagy szárazságnak. Hozzá is látták: levették a harangot a templom tornyából és beeresztették az egyik kutba. Hogy pedig teljes legyen a nevezetesség, öröket is állítottak a kut mellé, hogy valaki el ne lopja az esőcsináló harangot.

A nép tehát ma is babonás. Itt-ott még a vallás szolgái is segédkeznek neki. Kiknek éppen az lenne a hivatásuk, hogy fölvilágosítsák a népet tévelygésében.

annyira elcsavarta, hogy a hatvanhetes alapnak sok régi hive elfordult tőle. Ezekben a közjogi alapelvekben a szabadelvű párt egy cseppet sem különbözik az ellenzékétől, csupán a kiemeltség politikáját követte. Ezt a kiemeltséget azonban a nemzet megutálta és a szabadelvű párt elvesztette a többségét akkor, amikor államcsínyvel akarta a házszabályokat megváltoztatni, hogy minden obstrukció ezen túl lehetetlen legyen. A hadsereg kérdésének örökké lappangó vitáját most el kell intézni. Ha nemzeti követeléseinket megtagadnák, nemzeti jogunkról való lemondás volna. A katonai szükségesség vékony leple mögé rejtik Ausztriában az osztrák császári imperializmus utolsó örökösét.

Az igazságügyminiszter tudvalevőleg megsemmisítette az aradi ügyvédi kamara ama határozatát, melyben a kamara kijelentette, hogy a miniszter iránt bizalommal nem viseltetik és a kért támogatást tőle megtagadja. Az ügyvédi kamara miniszter intézkedését törvénybe ütközőnek tartotta és a kamara elnöke tegnap sürgős beadványt intézett a miniszterhez. A beadvány a miniszter intézkedését egyenesen törvénybe ütközőnek minősíti, mivel az ügyvédi rendtartás szerint (1874 XXXIV. t. cz.) a miniszternek nincs joga fölülbírálni a kamara határozatát, hozzá csakis a közgyűlési jegyző könyvek másolatai terjesztendők föl, nem jóváhagyás végett, hanem egyszerűen közlés céljából. A kamara határozata jogerős, a nélkül, hogy a miniszter azt jóváhagyja, vagy tudomásul venné, ép azért, mert a kamara határozataiban a miniszternek beleszólási joga nincs. A miniszter hivatkozik ugyan megsemmisítő határozatában az 1874 évi XXXIV. törvényzikk 64. § árá, de ezen törvényzikk csak azt mondja, hogy az ügyvédi kamarák és ügyvédek feletti felügyelet az igazságügyminisztert illeti meg, ki a tapasztalt hiányok orvosásáról gondoskodik. A minisztert a kamara szerint a törvény értelmében csak arra nézve illeti meg a felügyeleti jog, hogy a kamara gondoskodik-e, hogy az ügyvédek visszaélést ne kövessenek el, de hogy a kamara mit határoz saját közgyűlésen, ahhoz a miniszternek semmi köze. A kamara tehát nem veszi tudomásul a miniszter megsemmisítő határozatát és nem reagál az egész miniszteri leiratokra sem, a kamara elnöke nem tartozván felelősséggel a miniszternek, kijelenti, hogy magát igazolni nem fogja és megtorló intézkedésektől nem fél, mert a törvényben is megtorló intézkedésekről nincs szó.

#### Kristóffy Beniczky Lajos ellen.

Mint teljesen megbízható és feltétlenül jól informált helyről értesülünk, a belügyi kormány már a legközelebbi órákban de minden esetre még szombat előtt Beniczky Lajos Pestvármegye alispánját felfüggeszti állásától és megindítja ellene a fegyelmi eljárást.

Beniczky helyére Pestvármegye élére a kormány még ezen a héten kormánybiztost küld.

#### Vármegyénk és vidéke.

**Megőrült főszolgabíró.** Kemece Szabolcsmegye községben szomorú eset történt. Mint tudósítónk írja: Okolicsányi Dezső főszolgabíró, kinek magaviselete feltűnő

volt az utóbbi időben, különösen azokkal szemben, kik ügyes bajos dolgaikban nála jártak, hirtelen megőrült; egy önkivületi pillanában tört, zuzott mindent, ami csak kez-ügyébe akadt, mindenkit megöléssel és leszurással fenyegetett, sőt a hajdút, aki a dühöngő embert ártalmatlanná akarta tenni, hasbaszurta, úgy hogy életveszélyes beteg, sőt lehet, hogy az örült főszolgabíró áldozata lesz. Végre is a dühöngő emberre rázárták az ajtót s csendőröket hívtak, kik aztán rávetették magukat a szerencsétlen emberre, megkötözték és a nyiregyházi kórházba vitték ápolás végett.

**Lovak lopása.** Gróf Zichy Tivadar bihari díszesi uradalmában a Hérek pusztán e hó 8 éjjel 4 darab lovat elloptak ugymint: 1. Sárga kancza 9 éves, homlokán kis csillag, első jobb lábán belől a száron csont képződmény, farka rövid, igen magas ló. 2. Pej kancza 13 éves jegytelen, nagysága nagy. 3. Pej kancza 7 éves első jobb lábán a száron belől kis seb hely miatt hiányos szőrzet, nagysága közép. 4. 3 éves pej herélt csikó. Felkérletnek mindazok, kik e lovak ismeretelő jelei után a lopás nyomára jönnek, sziveskedjenek azt az uradalommal tudatni. A megtaláló jutalomban részesül. Teljes tisztelettel Szandtner László központi kalmár.

#### Mi az ujság?

**Agyonlőtte a feleségét.** Sopronból jelentik: Varga József 18. ezredbeli törzsörörmester kedden este lakásába térve, minden szó nélkül nejeire lőtt és azután önmagát agyonlőtte. Az aszszony sebe súlyos, de nem életveszélyes. Vargát családi viszályok ragadták kétségbeesett tetteire.

**A csók.** Newyorkból írják: Éppen egy hónapja, hogy Brooklynban Higginbotham rendőrbíró ele került Fred Lindsay gépész ama vád miatt, hogy nem gondoskodik nejeről és gyermekéről. A kihallgatásnál kitént, hogy semmi komoly ok nem forgott fenn a házaspár elhidegülésére és hogy a bajt voltaképpen a két — anyós okozta. A rendőrbíró a köve kövő bölcs ítéletet hozta:

— Én önt, Lindsay, arra ítélem, hogy minden héten egy napot a Prospect Parkban vagy Coney Islandon töltsön nejével és gyermekével. Nem kell szólniok egymáshoz. Elég ha ön nézi, mint játszadozik a gyermeke. És arra is ítélem önt, hogy nejét legalább egyszer egy nap megcsókolja. Az sem fog ártani, ha egyszer egy héten visz neki egy kis virágot, hogy lásson valami kellemeset is. Azonkívül négy héten át tartozik hetenként 6 dollárt adni a feleségének. Mától egy hónapra mindketten megjelennek előttem és kijelentik, hogy az ítélet fogantositott-e. Az anyósok pedig maradjanak távol a háztól.

Lindsaynak sehogysem tetszett az ítélet és daczosan mondta az őt „meginterjúoló“ reportereknek, hogy ő ugyan meg nem csókolja többé a feleségét ez életében. Azután elhallgatott a krónika az érdekes úgyról, míg most is nem telt a négy hét.

Lindsay és neje kötelezőszerűen megjelentek Higginbotham bíró előtt. A férj tette meg a jelentést.

— Eljöttünk, bíró ur — mondá — hogy megmondjuk, hogy megcsókoltuk egymást és kibékültünk. Long Islandra készülünk

második nászutra és így nem lesz módunkban, hogy újból eljőjünk a bírósághoz.

— Ez pompás hír — mondá a bíró megelégedett mosollyal. — És ön valóban megcsókolta nejét, Lindsay? És jól esett?

Lindsay pirulás nélkül fordult nejéhez és átkarolva őt, megcsókolta, hogy csak úgy visszahangzott tőle a terem. A bíró meg volt elégedve és besüntette a tartási pört.

**Gyilkossági kísérletet** követett el Frummerich Tódor szakács Ebert Lujza nevű menyasszonya ellen. Ebert Lujza egy év óta járt jegyben Frummerichchel, de megunva a férfi dűrvaságát, felbontotta eljegyzését. A férfi azt hitte, hogy a menyasszonya mást szeret, először tettének megmártására kérte, amikor pedig ennek semmi eredménye nem volt, őt súlyos késszurást ejtett menyasszonyán és revolverrel kétszer rálőtt, anélkül, hogy eltalálta volna. Frummerich a merénylet után megszökött, a megsebesült leányt pedig kórházban ápolják.

## Városi közigazgatásunk.

**Erdel legeltetés.** A gazdasági és intéző bizottság előterjesztése a savóskút, Monostor és Apafája városi tulajdonú erdőségeknél legeltetésre való kiadatása iránt. Határozat. A városi Tanács maga is méltányolván a hosszan tartó szárazság miatt előálló legelőhiányt, nem zárkózik ugyan el a szóban levő erdőségeknél kivételesen ez évben legeltetésre kiadása elől — azonban csak azon esetben, ha a szóban levő erdőségek legeltetéséért a jószágtartó polgárok által megfizetendő bér felajánlatik. Mivel a gazd. és intéző bizottság jószágkönyvi kivonaton, a jószágtartó közönség pedig a helybeli napi lapok útján értesítette. Debreczen, 1905. Augusztus 10.

Az alsó nyírvíz lecsapoló társulat a legelőre vonatkozólag átírt polgármesterhez, hogy hívja fel az állattulajdonosok figyelmét arra, hogy az erdőn átvonuló csatornákon keresztül a jószágot ne hajtsák, mivel ellenkező esetben kénytelenek volnának minden egyes esetben szigorúan eljárni.

## Tiszt, aki nem párbajozik.

(Szenzációs tisztii leköszönés.)

Egy nagyváradai vezérkari kapitány régenye most az ottani helyőrség szenzációja. A tisztikar szimpatikus alakja volt Pohlner Lajos, a ki az állomásparancsnoksághoz volt beosztva. Pár nap előtt, a megjelent hadseregi rendeleti közlöny két sorban jelentette, hogy Pohlner Lajos vezérkari kapitány tisztii rangjáról történt leköszönése elfogadtatott. A váratlan leköszönés előzményeiről a következő érdekes részleteket írják Nagyváradról:

Egy általánosan ismert magasrangú katonatiszt, a ki a honvédszázadoknál szolgált s ennek felesége egy ismert szépség, a főhősei a szerelmi afférnak. Ez a magasrangú katonatiszt ugyanis nemrég válópört indított felváltva a szépségü neje ellen, mert az — bár semmi rosszat rábizonyítani nem bírt — hártalanul kaczer és kihívó magaviseletet tanúsított társadalmi szereplése közben.

A dolog a bíróság elé került, amely fel is oldotta a házasságot, miután az asszony bűnös volt a beigazolást nyert. A most már elvált asszony — akinek a szépségen kívül egyéb ajánló levele nincsen — ilyenformán teljesen egyedül maradt s nem volt senki, a kihez segítségért, támogatásért fordulhatott volna.

Erős kritika alá eső magaviselete mellett férje eltaszította magától. Bár nem volt meggyőződve arról, hogy megcsálta e őt valóban és kivel.

Volt férje nem tudta, ő azonban ter-

mészerszerűleg igen. Az az ötlete támadt, hogy miután őt most kutasztották a tisztességes asszonyok sorából, azoknál keres menedéket, kik ennek az erkölcsi szerencsétlenségének okozói vagy legalább részesei voltak.

Sorba meglátogatta mindama — katonatisztet, kikkel neki viszonya volt s feltárva előttük helyzetét, sorba követelte tőlük, hogy valamelyik vegye őt feleségül. Vállalkozni erre — érthető okokból — azonban egyik tiszt sem volt hajlandó s a hoppon maradt asszonyt mindenki sietett elutasítani.

A heves vérű szép asszony erre a boszúnak kétségkívül nagyon érdekes s különös nemét eszelte ki s hajtotta végre. Levelet írt ugyanis volt férjének s abban leírta összes viszonyainak történetét, kiemelve mindazoknak a neveit, a kikkel szerelmi összeköttetésben állott. Megírta férjének azt is, hogyan kínálkozott volt szeretőinek feleségül s hogy azok őt hogyan utasították el.

Hivatkozott a levélben volt férjének katonai becsületére s minthogy — ugymond — őt ezekkel a férfikkal akkor csálta meg, mikor még férje volt, elvárja, hogy ezért elégtételt vegyen rajtuk.

A katonatiszt, az ex férj állott kötélnék. Segédsit elküldötte Pohlner Lajos vezérkari századoshoz — mint a kinek neve a listán elsőnek szerepelt — s provokáltatta.

Pohlner azonban a segédeknek ki jelentette, hogy ő a kihívást semmi szín alatt el nem fogadja. Nem fogadja el pedig azért, mert ő testestől lelkestől a párbaj ellenes liga híve s mint ilyen, nem párbajozhatik. De különben is — ugymond a százados — ő agg édes anyját tartja fenn s ilyenformán a biztos halálnak nem teheti ki magát. Ellenben az ebből keletkező konzekvenziát levonja s lemond tisztii rangjáról.

Pohlner százados tényleg nem párbajozott s a napokban e Rendeleti Közlönyben erre vonatkozólag a következő közlemény jelent meg.

Pohlner Lajoskari századosnak katonai rangjáról kért leköszönése elfogadtatott, I. oszt. 6244. 1905. augusztus 7.

Ez az első ügy, lehet, hogy ezzel befejezést nyert, de hogy mint lesz a többivel, ezt az érdekes kérdést tárgyalják most Nagyváradon katonai körökben. Pohlner Lajos már el is költözött Nagyváradról.

## Állatorvos és mészáros párbaja.

(Páros viaskodás — segédek nélkül.)

Tegnap éjjel tizenegy óraker rémes jajgatás riasztotta fel Apátfalván a Fötér környékén lakó közönséget. A még ébren levők a hang után igazodva egy a Fötér egyik mellékutcájába siettek, ahonnan a nagy láрма hallatszott.

Ebben a mellékutczában a sötét éj leple alatt lovasias ügy intéztetett el, habár nem is a párbajkodexekben előirt lovassági szabályok szerint. Hiányzottak a segédek, az orvosok, hiányzottak még a szabályszerű fegyverek is. Nem hiányzott azonban a két fél, aki dühös egymásra; sőt nem hiányzott az asszony sem, amely az afférnak némi lovasias színezetet adjon. A két fél pedig az állatorvos és a mészáros volt.

Hogy az éjszakai találka előre megállapított volna, az kevéssé valószínű. Hihetőbbnek látszik, hogy az ellenfelek véletlenül kerültek össze a mellék utczában. Annyi bizonyos, hogy a talál-

kozásnak szomorú következménye volt. A rövid, de elkeseredett harcban az állatorvos lett a legyőzött, akit ellenfele a földre teper.

Az ügynek folytatása lesz a járás-bíróságnál.

## Egyházak és iskolák.

### Egy év Debreczen Iskoláiban.

Az értesítők nyomán.

A képesítő vizsgálat eredménye volt. 40 jelölt közül 7 kitérő, 18 jeles, 17 jó, 4 elegendő osztályzattal képesített, 3 javít és 1 ismételt.

Ifjúsági élet.

A tanítónőképző intézeti önképzőtársulat. Elnöke volt: Hunyadi Margit tk. IV. o. tagjainak száma? 14 gyűlést tartott, egyet díszgyűlést okt. 6 án. Elhangzott benne 28 szavak, 10 felolvasás 11 bírálat. 11 pályakérdést tűzött ki, amely ritka szép sikerű volt. De a jelentés csak a nyerteseket említi, hogy hányan pályáztak arról nem szól, pedig az érdeklődés az igazi önképzőkör tükre, s nem a jutalmazás. Vagyona: könyvtára és 289 kor. 33 fillér.

Az ifjúsági segítő egyesület. Ez évben alakult. Ami a legnagyobb érdemet adja neki az, hogy maguk köréből, a növendékek köréből indult ki a mozgalom, amely az egész intézet szegény sorsu növendékeit van hivatva támogatni. Elnöke lett Telki Róza tk. IV. o. növengék, tagjainak száma 182. 4 közgyűlése és 6 választmányi gyűlése volt. Nem a társadalomhoz fordult, hanem önerejéből akarta létrehozni az ifjúság e nemes egyesületet. Azért hangverseny rendezett, ennek jövedelme 416.34 kor. volt. Növendékek egy szmirna párnát készítettek s egyéb kézimunkát. Ezeknek jótékony módon való eladása 283.48 fillért jövedelmezett. Majd a volt növendékekhez fordult az egyesület, segítségül híván őket. Lehetetlen megindulás nélkül elolvasni a szeretet ama szavait, a melyeket hozzájuk intéztek és még is csodálatos, hogy a volt növendékek közül, a kikhez pedig a város és vidék leggazdagabb leányai tartoztak és tartoznak a közel 500 felhívásra csak 22-en mozdultak meg. Pedig abból a lelkesedésből, ha csak egy szikrányi ihlette volna meg őket, amely ezen segítő egyesület létrehozta — amint ez az értesítőből látszik — bizon-bizon többnek is segítségül kellett volna jönnie.

Az egyesület vagyona így is 138 drb. könyv, ebből már 92-vel segítette is tagjait és egy szekrény továbbá a kimutatás szerint 1324 kor. 83 fillér pénzbeli érték.

A segélyezés:

Féltandíjat fizetett 10 növendék 300 kor. ért. 9 alapból kapott ösztöndíjat 81 növendék 2060 koronát, összesen tehát 2360 kor. segélyt nyertek a tanulók.

A tanítás segítő eszközei:

Az ifj. könyvtárról az értesítő mit sem szól, csak azt látjuk, hogy az évközben 629 növendék vette igénybe s kiolvasott 963 kötet könyvet.

Az egyes szertárakról az értesítő mit sem szól. A felszerelés és taneszközök gyarapodása czim alatt közli, hogy a történelem tanításhoz 11 drb képet 56 kor. 20 fillér, a földrajz tanításához 2 drb 109.05 kor. értékben, a természetrajz tsnitásához 46 drb ábra 49 kor. 68 fil. értékben, a fizikához s vegytanhoz különféle eszközökért 197 kor. 43 fil. ért., ének és zenetanításhoz egy harmonium 1015 kor. 70 fil. ért. kertészethez fecskendő 88 kor. ért., toraához szereket 1200 kor. ért., tehát összesen 2716.06 kor. értékben szerzett be az iskola, tehát az egyes szertárak lényegesen szaporodtak. De

épp mint ahogy a ref. főiskolánál megjegyeztük, nem érdektelen a figyelmező előtt, hogy láthassa az egyes iskolák szertárának állagát legalább.

Ami a lefolyt év történetéből még kiemelkedik, a következőkben említjük. A tanárkar két tagja eltávozott. Az egyik helyébe új tanerő lépett, a zenetanár óráit pedig a tanárkar tagjai vállalták el, mert helyét pályázat útján már betölteni nem lehetett.

Údvös változás volt a tanári karban, hogy az eddig óradóval betöltött rajztanári állást rendszeresítette. Hogy mennyire előnyére van ez egy nőnevelő intézetnek, rögtön látjuk, ha elgondoljuk a rajznak izlés és érzék nemesítő hatását a leány növendékekre.

Az intézet valláserkölcsi és fegyelmezési nevelésére jótékony hatással voltak: a bennnap reggeli könyörgés a díszteremmn és a növendékeknek templomba kísérése másnap, másrészt az, hogy a tanáró az órák között állandó felügyeletet gyakorolnak v folyosón és az udvaron.

(Folytatjuk.)

### Egy alapítvány története.

A Pesti Naplóból vettük át ezt a debreczeni ráháru húzott hirt:

Debreczenben — mint onnan jelentik — megjelent a minap Dicsőffy József református lelkész parókiáján egy igen egyszerűen öltözött öreg ember s azt mondotta, hogy ő Tóth Károly hódmezővásárhelyi polgár s adományt hozott a debreczeni egyetem javára. A lelkész azt hitte, hogy őt tiz koronáról van szó s át akarta venni a pénzt nyugta ellenében. Megszólalt ekkor az öreg, mondván:

— Instá om, tulajdonképpen nem is pénzt hoztam volna, hanem egy takarékpénztári könyvecskét. Öreg ember ritkán megy utra, magam már a nyolczvanharmadik évemet járom, pénzt hát nem is szeretek magammal hordozgatni. Betettem még otthon a takarékbába, csak a könyvet hoztam el.

A lelkésznek ekkor már ott derengett az agyában a Jókaiából jól ismert pedant; mindjárt megnézte a könyvet. Abban az állott nagy, czikornyás be tükkel írva, hogy Tóth Károly hódmezővásárhelyi polgár, képesített lelkész 20,000 koronát befizetett a vásárhelyi bankba.

Az öreg aztán megkérdezte:

— Hát fel tetszik venni, ugy-e ezt a kis pénzt?

A lelkész aztán, aki eleinte szinte hüledezett a szép összeg láttán, azután pedig nagyon megörült, elmagyarázta Tóthnak, hogy ezt a nagy adományt ő nem veheti át, de megehez holmi alapítólevél, meg mi egymás kellene. Szóval megkérte szépen az öreg urat, hogy ha már ekkora utat nem sajnált megtenni, szánjon rá még egy napot, maradjon itt hétfőig, s akkor jöjjön el a püspöki hivatalba, ott aztán elrendezik az egész dolgot. Ugy is történt. Tóth Károly

másnap reggel beállított Kiss Áron püspök parókiájára, hol az irodában már várakoztak reá gróf Degenfeld József főgondnok, Márk Endre, kollégiumi ügyész és Dicsőffy József lelkész. Az ügyész megírta az alapítólevelet, Tóth Károlynak egyszerű kérései alapján. A szerény ember, ki most is abban a kopottas, gyűröttes dókában jelent meg, annyit kötött csak ki, hogy ez a nevet viselő alapítványt ne lehessen semmi más célra fordítani, mint a debreczeni egyetem alapja javára. Mikor a tanuk is aláírták az alapítólevelet, az öreg Tóth úgy, amint bejött, szépen hátrálva kiment a szobából, alázatosan hajlongva, mintha bocsánatot kért volna azért, hogy ezeket a tudós urakat ő most fárasztotta, megháborgatta. Ez úgy déltájt volt már; az öreg ur akkor kiment szépen a vasutállomáshoz, megváltotta jegyét és visszautazott Hódmezővásárhelyre.

A kik lapunkra augusztus 1-étől előfizetnek, ingyen kapják a Debreczeni Független Ujságot e hó végéig. Csak azoknak küldjük meg ingyen a Debreczeni Független Ujság Nagy Naptárát, kik rendes előfizetői lapunknak.

## UJDONSÁGOK.

### Szeged és a Gotterhalte.

Debreczen, augusztus 17.

A szegedi tanács ma megküldötte Debreczennek is az ottani közgyűlés határozatát, amelyvel a város kegyuraságához tartozó plebánusokat tiltja attól, hogy egyházi ünnepélyek alkalmával a Gotterhaltét muzsikáló katonai zenekarok közreműködését vegyék igénybe. Mivelhogy ennek az osztrák néphimnuszának játszása egyfelől ellenkezik Magyarország önállóságával, — másfelől pedig a magyar ember szívében a legfájdalmasabb érzéseket ébreszt fel.

Szeged tehát hasonló eljárás követésére hívja fel az összes társörvényhatóságokat. Különbben nálunk a városi tanács ilyenmü rendelkezése körülbelől felesleges.

Először is Debreczen városa kezdetől fogva tiltakozott a r. kath. egyház iránt való kegyuraság ellen, másodsor pedig dr. Wolafka Nándor v. püspök plebános elismerésre méltó tapintattal már a mult évben is az idén is épen a szegediek által felhozott okok miatt egyszerűen mellőzte urnapján a katonazenekart.

— **Személyi hírek.** Materny Lajos ág. hitv. ev. főesperes Turzófűredről csütörtök reggel érkezik meg. — Csallany altábornagy a tegnap esti 8 óras vonattal városunkba érkezett és ma a 3-ik honvéd

gyalozozred csapatai fölött szemlélet tart. Tegnap este az ezred tisztikara nagy bankettet adott tiszteletére a B.kában.

— **Lawn-tennis-verseny a sporttéren.** A „debreczeni torna egyesület” által a sporttéren rendezett lawn tennis verseny sokkal hosszabb ideig tart, a mint az tervezve volt. Ennek oka abban a körülményben talál magyarázatot, hogy a versenyekben tényleg Debreczennek csakis legjobb tennis játékosai vesznek részt, aki úgy tudásra, valamint ügyességre nézve egyenlőknek nevezhetők. Közel egyenlő játékosoknál természetes, hogy csak ritkán végződik a verseny 2 setnek eljátszásával, hanem amint azt a jelen versenyeknél is tapasztaljuk, rendes 3 set, azaz körülbelől 18 gam szükséges a verseny eldöntéséhez. Erre való tekintettel egyrészt hogy a jótékony cél előmozdításának, hogy a versenyeket több néző közönség is látogathassa és azáltal a jótékony cél, illetőleg nagyobb siker legyen elérhető, a rendező egyesület napi trónnigjegyek árát, mely a t. közönség egy része által magasnak találtatott, a versenyek idejére a mai naptól fogva leszállította. Ezentul felnöttek részére egy napra érvényes trónnigjegy 50 fillér, 15 éven alóli deáknak részére 20 fillér. Hogy a mentőegyesületnek a trónnigjegyek eladásából felajánlott 20%ból eredő bevétele a jegyek leszállítása következtében ne csökkenjen, az egyesület a mai naptól eladandó trenning jegyekből befolyó összeg nem 29%, hanem 50%-kát fogja a jótékony célra felhasználni.

— **Magyar kereskedők Dalmáciában.** Az O. M. K. E. egy tanu manyi kirándulást szervez Dalmáciába és Montenegróba; a kirándulás Budapest, Fiume, Zara, Spalato, Ragusa, Cattaro, Cetinge, Skutari, Budapest körutra terjed ki és főzője a turisztikai érdekességek mellett azon kereskedelmi conjunkturak feltárára, melyeket a partvidék ugyszólván felkinál a szunnyadó magyar vállalkozás számára. Az utazás szep tember közepén kezdődik és 14 napig kiváló vezetők kalauzolása mellet folyt le; a részvételi díj (beleértve első rangú szállodai, étkezési, vasuti és hajójegyek költségeit) 350 kor. az utazásra jelentéseket elfogad és felvilágosítást nyújt arra vonatkozólag a kerület titkára (kereskedelmi csarnok d. u. 4-5 óra között), a kiválóan érdekes és a magyar kiviteli kereskedelem szempontjából sokat ígérő uti alkalomra azzal hívjuk fel az érdekeltek figyelmét, hogy a vezetésben kiviteli kereskedelmünk összes jelesői buzgón tevékenykednek.

— **A városi nyugdíj ellenőrző bizottság 17-én,** délután 4 órakor a városbáza nagytermében Kovács József polgármester elnöklete alatt ülést tart.

— **Berendelt szolgabíró.** Dr. Nábárczky Béla tb. szolgabíró berendelték a Hajdumegyei központi szolgabírószághoz, szolgálatra mivel onnan majdnem az összes tisztségviselők hiányoznak, ki szabadságon van, ki pedig a katonasághoz vonult be

# Bérma ajándékok

arany-, ezüst-, óra- és ékszerekben kizárólag Halász Nándornál szerezhetők be. Piacutca 24. szám. Fehérlo szálló épület.

— **A jog- és pénzügyi bizottság** szerdán délután ülést tartott, melyen a városnyomda papírszállítását megfélebbező kérést tárgyalta. A bizottság elhatározta, hogy a közgyűlésnek indítványozni fogja, miszerint a papírszállításra új pályázat tüzessék ki és az eddigi szállítónak az Első magyar papiripar részvénytársaságnak a szerződés mondassék fel. — Ugyancsak a jog és pénzügyi bizottság megszavazta a rendőrlégénységnek a 10 kor. drágasági pótlékot.

— **Milyen a szódavíz?** Két ifju az italokról beszélget egymással. Szóba kerül a szódavíz is. Az egyik bevallja, hogy ő még világleletében nem ivott szódavizet.

— Nem? — mondja a másik. Pedig az egyszerű ital!

— Édes?

— Nem.

— Savanyu?

— Nem.

— Szeszesz?

— Nem.

Nem fér a fejébe, hogy hát akkor miért jó ital a szódavíz.

— Milyen ize van?

A másik egy kicsit gondolkozik, aztán így szól:

— Hogy milyen ize van? Hát olyan... mint... mint amikor az embernek elszabad a lába.

— **Tízmillió pályadíj.** Magyarországon repülnek a milliók. Hadi felszerelések dolgában versenyzünk a leghatalmasabb és leggazdagabb államokkal. Egvébre nincs is pénzünk. A brazilai képviselőház pedig tízmillió jutalmat tűzött ki annak, aki föltalálja a rák és tuberkulózis hatásos gyógyszerét. A pályázat felett egy nemzetközi bíráló-bizottság fog dönteni. A bizottság tagjai lesznek: a két legjelesebb Rio de Janeiroi orvos, továbbá a párisi, londoni, bécsi és római egyetem egy-egy híres orvostanára. A díjat két évi próbaidő után fogja megkapni a feltaláló. Ezt a pályadíjat egy amerikai állam tüzte ugyan ki, de minket nagyon közelről érdekel a dolog, mert a tüdővész, mint a statisztika bizonyítja, sehol a világon sem pusztít olyan nagy mértékben, mint Magyarországon. De míg az amerikai államok azzal törődnek, hogy az emberek éljenek és egészségesek legyenek, a bécsi udvari politikusok azt tartja szem előtt, hogy igen nagy hadsereg defelirozzon, mikor a császár szemlét tart.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta a következő halálozásokat jelentették be a debreczeni anyakönyvi hivatalnál: Törő Imre ev. ref. 19 éves, Albert Margit ev. ref. 11 hónapos, Mózer Sándor rk. 1 hónapos, Rosenblüth Ilona izr. 3 napos, Tóth Zsuzsanna ev. ref. 5 hón., Váczay Erzsébet ev. ref. 14 napos, Arany Katalin ev. ref. 18 napos, Berthóty István ev. ref. 25 éves, Oláh János ev. ref. 14 hón., özv. Gyúricska Jánosné szül. Ferenczy Anna róm. kath. 58 éves, Szálkai Juliánna rk. 3 éves, özv. Aszalós Istvánné szül. Tömösvári Juliánna ev. ref. 65 éves, Kozma András ev. ref. 3 éves, Prizli Adél Amalia rk. 8 napos, Kovács Erzsébet ev. ref. 21 napos, Liptai Gyula róm. kath. 7 hón., Ferenczy József ev. ref. 2 éves, Pál János ev. ref. 7 hón., Nagy Eszter ev. ref. 10 hón., Nagy Gábor róm. kath. 7 hónapos.

— **Zilahli társulata Debreczenben.** Most már, hogy az orfeum unalmassá kezd válni: a közönség örömmel gondol a színházra. Ez idén hamarabb lesz részünk benne. Zilahi ugyanis úgy

tervezi a dolgot, hogy ez évben szeptember hó 15 én már megtartja megnyitó előadását. Zilahiek a közel napoktól kezdve Aradon még husz előadást tartanak, azután véglegesen bevonulnak Debreczenbe. Örömmel várjuk a kedves Zsült és társulatát, erősen reménykedve, hogy a debreczeni közönség szeretetét s becsülését rövidesen kiérdemlik.

— **Hazaérkezett zeneegylet** Az egyetértés dalegylet, mely Szombathelyen a most lefolyt országos dalversenyen a II. csoportban az első díjat nyerte el, szerdán délután hazatért és zeneszóval vonult végig a városon. A dal- és zeneegylet a szombathelyi versenyen gyönyörű serleget nyert, melyben 200 kor. készpénz is volt. A díszes serleget valamely napon egyik kirakathban kifogják állítani.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Majdnem végzetessé vált az az öngyilkossági kísérlet, melyet Juhász József még kedden délután elkövetni akart. Épen egy hajszálon függött az élete. Az esetről a debreczeni helyi vasut igazgatósága maga tett jelentést a rendőrségnél. Juhász József Boldogfalva utcza 11. sz. a. lakos kedden délután a városi bérház előtt a sinekre feküdt épen akkor, mikor a kis vasut jött, a mozdonyvezető ideje korán észrevette a bajt és éppen akkor állította meg a gépet, mikor az emberhez ért, úgy hogy Juhásznak a haja szála sem görbült meg. Más hírforrásból azonban arról értesítenek minket, hogy Juhász József véletlenségből esett el. A megindult vizsgálat van hivatva kideríteni a valót.

— **Tüzoltó kongresszus Szegeden.** Az országos tüzoltó egyesület Szegeden tartotta kongresszusát, melyen a debreczeni önkéntes tüzoltó testületet Publig Ernő h. tüzoltó főparancsnok, Berkó János és Winkler Márton segédítették és Darvas Béla képviselték, kik a ma délutáni vonattal érkeztek vissza. Az országos szövetség jövő nagygyűlését 3 év múlva Szatmáron tartja meg.

— **Tűz.** Az éjjel egy óraker ismét kigyuladt a Lusztig és Bán fűszer nagykereskedő üzletében már ezelőtt mintegy öt héttel is legett az óriási pinczeraktár. A tüzoltóság a nagy füsttől alig tudott behatolni. A tüz lapunk zártakor még folyton tart.

— **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték szerdai húzása a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

90 000 koronát nyert: 79311.

30 000 koronát nyert: 108348.

20 000 koronát nyert: 71998.

15 000 koronát nyert: 88764.

5000 koronát nyert: 14034 106639

107207. 2000 koronát nyertek: 44602 87510

89175. 1000 koronát nyertek: 11183 38898

40199 59887 89849 99239.

500 koronát nyertek: 204 2316 2507

4497 65311 7403 10133 10238 13312 13348

13472 18587 23065 25478 26275 28746

29862 35882 39937 43211 46543 48700

50016 51787 62650 64406 66788 67699  
67700 68568 80464 81846 82966 83039  
83198 83402 86669 84344 89933 91863  
94551 96018 96338 99838 105651 108821.

A fobb kihozott számok 170 koronát nyertek.

— **Megvert asszony.** Varga János 24 számú rendőr feleségétől Homok-utca 18 szám Tóth Gáborné albérlője 26 fill. rt kért kölcsön, s a miért nem adott neki, úgy megverte, hogy orvoshoz kellett folyamodni. A rendőrné feljelentést tett a bünygyi osztálynál Tóthné ellen.

— **Mérsékelt menettérti jegyek Szent István napjára.** A m. kir. államasutak összes vonalain a Szent István ünnep alkalmából, mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy harmincz százalékkal mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki, melyek öt napig érvényesek (csak az express vonatokhoz nem.) A visszatérés legkorábban augusztus 20 án délután történhetik. Az utazás meg nem szakítható. Gyermek részére külön kedvezmény nincs.

— **Siketnémák elhelyezése.** A siketnémák budapesti állami intézetének igazgatósága (VIII. Mosonyi utca 8. szám) felhívja az intézet környékén, a keleti pályaudvar közelében lakó azon nemes érzésű családokat, kik siketnéma gyermekeket hajtanak eltartásra (lakás, élelmezés, mosás) magukhoz venni, hogy jelentkezzenek az igazgatóságnál e hó 15-20 ig eső napokon d. e. 10-12 óráig. Eltartási díj havi 20 korona, melyet az intézet igazgatósága fizet ki. Előnyben részesülnek a gyermektelen és jobb körülmények között élő családok. Azoknak is jelentkezniök kell, kik a mult évben is tartottak ilyen gyermekeket.

— **Egészségtelen kenyér.** Napról-napra több a panasz, hogy a piacon egészségtelen rosz élelmezési czikkeket árulnak. Majdnem naponta vizsgálják rendőr orvosok a piacot és mégis újabb és újabb panaszok érkeznek a bünygyi osztályhoz. Szerdán is feljelentést tett Porcsin László dohányvári munkás aziránt, hogy Mészáros Gáborné bősziörményi asszony neki teljesen romlott, élvethetetlen, egészségtelen kenyeret adott el. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Elvert rendőr.** Szabó Ferencz munkás a 67. számú rendőrt megverte, Szabót csak nagynehezen tudták megfékezni. Bekísérték a rendőrségre, hol kijózanodása után megfogják büntetni.

— **Arany Bika mulató.** Az orfeum előadása az eddiginél változatosabb, úgy látjuk az új vezetőség átlátja, hogy gyakori változás szép és állandó közönséget szerez. Kell, hogy mindig új vonzó szám legyen. Ma ismét új tagok mutatkoznak be, többek között Grünau Poldi mindenfelé kedvelt komikus, Ormai Lujza, Elek Luci és Angela Dusi. A régi és prolongált tagok közül egyenő nagy hatás mellett működik Jackson néger tánczosnő, Little Karabin, Ludwig Hortley stb. Sokat nevet a közönség az ügyetlen vőlegény című új bohózaton, melyben igen ügyesen alakít Virág Izsó, Kiséri Nándor és Német Ferike.

— **Ellopott óra.** Magyaróssy Dezső péksegéd a rendőrségtől panaszt emelt, hogy a szobájában lévő mellényzsebéből kilopták kettős fedelű ezüst óráját. A vele együtt lakóra gyanakszik. A vizsgálatot megindították.

**Bérma ajándékul órák, ékszerek legolcsóbban csakis KURIÁN GYULA órásnál, Debreczen, Piacz-u. 42.**

— **Elvert csipősségéd.** Szerdán dslutón a Késsz-utca sarkán Vad János 17 éves csipőssége a niki lővő 3 pár cipővel Wolner József csipősségét elverte.

— **Elveszett rövid farku, fehér, kicsi foxterrier kölyök kutya,** fején fekete folt van. Szíves megváltó jutalomban részesül, ha Simonffy u. 15. alá viszi.

— **Az üzlethelyiség** szűk volta miatt a legdusabb választékban levő árucikkeket bámulatos olcsón árulom el. A legszebb karton és szövet aljak, kartonok női ingek, ernyők, harisnyák, a legjobb minőségű áruk a legolcsóbb árakban kaphatók Stein László rőfősüzletében Dégenfeld tér 10.

— **„Antidol“ a legjobb gyógyszer:** fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyéren eldörzsölve s a használati utasítás szerint belélegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla; kérdezzé ismerőseit, hogy „használta e már az „Antidol“, a mely nagyszerű hatásáért már arany éremmel is ki lett tüntetve“? Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fillér és 35 szőr mulasztja el vele fejfájását. Kapható Debreczenben Mihalovits J. Muraközy László, Grósz Nagy Ferencz, Tóth Béla és Balázs Ödön gyógyszerész uraknál.

### Légyott a királyi palotában.

— Egy detektív és egy szőke szépség kalandja.

A napokban két detektívet mozditottak el állásától a budapesti rendőrségnél. Az egyikről azt írták a lapok, hogy azért vesztette el az állását, mert egy rovott multu ember fényképét és törzslapját elcsente a nyilvántartási osztályból és busás pénzért eladta. Igaz-e, vagy nem, azt nem tudni; a rendőri sajtóiroda megczáfolta a hirt.

Sokkal érdekesebb azonban a másik elbocsájtott detektív, B. M. históriája, amely csak most derült ki. B. M., aki régebben huszártiszt volt, tényleg sajtós körülmények miatt ment nyugdíjba, de a nyugdíjazás oka nem hivatalos visszaélés, hanem egy fölötté regényes és pikáns történet, amelyben az játsza a döntő szerepet, hogy a budai királyi palotában folyt le.

A detektív, akiben a könnyű lovasztízi véna nem apadt el akkor sem, amikor anyagi bajai miatt le kellett tennie a kardbojtot, feleséges ember léteére is vigan élte világát. Megismerkedett egy szőke szépséggel, aki a képviselőház kurzatának ruhatarában örködött a parlamenti vitákban gyönyörködő hölgyek bundáscáira. Ezzel a feltűnő szép leánnyal a ruhatarban ismerkedett meg a snájdig titkosrendőr és ezután sokszor találkoztak.

Mikor az udvar Budapesten tartózkodik egy rendőrfelügyelő és néhány titkosrendőr van beosztva udvari szolgálatra s erre a célra a palotából különálló épületben van számukra néhány szoba fenntartva. A szőke szépség egy alkalommal itt látogatta meg daliás barátját.

Valamelyik irigy Smolen Tóni azonban tudomására hozta ezt a találkozást B. M. feleségének, aki kapta magát és néhány percz alatt ott ter-

mett a kaland színhelyén. Ebből természetesen nagy botrány keletkezett, amelyet a jelenet színhelyére való tekintettel eltitkoltak, de a detektív-főnök értesére adta B.-nak, hogy jól teszi, ha nyugdíjaztatását kéri. Az érdekes történetet azonban még sem sikerült annyira eltitkolni, hogy a nyilvánosságnak semmi se jusson belőle.

## TÁVIRATOK.

### Minisztertanács.

Budapest, augusztus 16. Ma délután hosszabb ideig minisztertanács volt, melynek eredményeként Fejérváry e hó 20-án Ischlöe megy királyi kihallgatásra.

### Visszautasított miniszter.

Budapest, augusztus 16. Vörös László keresk. miniszter a székelykérdések megvitatására értekezletre hívta a székely képviselőket, kik azzal utasították vissza a meghívást, hogy törvénytelen kormány tagjával nem tárgyalnak.

### Ügyvéd kamara a miniszter ellen.

Budapest, augusztus 16. Tudvalevőleg Lányi igazságügyminiszter megsemmisítette az aradi ügyvédi kamara határozatát, mely a miniszterrel szembehelyezkedik. A megsemmisítésre az aradi kamara elnöksége felterjesztést intézett a miniszterhez, melyben kijelenti, hogy a miniszternek nincs joga kamarai határozatokat megsemmisíteni.

### Szabadságolások Deczemberben.

Budapest, augusztus 16. Egyik estilap munkatársa a honvédelmi minisztérium magasabb rangu hivatalnokától hallotta hogy a kiszolgált 3 éves katonákat deczember végén fogják szabadságot adni.

### A Bihari választás.

Nagyvárad, augusztus 16. A bihari választás ma egész nap óriási érdeklődés mellett folyt, lázas izgatottsággal dolgoztak az egyes pártok és csak késő este ért véget a választási aktus:

A szavazatok a következőképen oszlottak meg:

Rigó Lajos kapott 654 szavazatot

Szokoly Ferencz 464 „

Gyórfy Mihály 228 „

Abszolút többség tehát nem volt elérhető egyik párt részéről sem s így szűkebbkörű választás lesz Rigó Lajos és Szokoly Ferencz között. A szocialisták elhatározták, hogy a pótválasztáson nem vesznek részt.

A rendet a választáson a Nagyváradról kirendelt század katonaság és a megerősített csendőrség tartja fenn. Dél tájban, amikor a katonai őrséget felváltották, egy fiatal hadnagy vezette a csapatot. A szocialisták erősen énekeltek a Kossuth nótát és huzatták a

hazafias dalokat. Erre a kis fiatal pécsovics husz lépéssel hátrább vezet. nyelte a csapatot, nehogy a váradi magyar bakák hallják a Kossuth-nótát.

### Béketárgyalások.

Portsmouth, aug. 10. A mai ülés elején Witte pótolta a tegnapi hiányzó meghatalmazását. Miután a japánok ezt nem kifogásolták, a meghatalmazást fölvtették a hivatalos jegyzőkönyvbe. A meghatalmazások kérdését olyképp rendezték, hogy ebből újabb nehézségek nem merülhetnek fel. Witte a békefeltételeket megtáviratozta Pétervárra. Az értekezlet két óra hosszat tartott és teljes egyetértésben folyt le.

Portsmouth, aug. 10. A japánok irásban nyujtották át az oroszoknak a békefeltételeket. Az oroszok a feltételeket tanácskozás tárgyává teszik és mihelyt tehetik, válaszolnak. Addig a béketárgyalások szünetelnek.

### Kigyuladt erdő.

Brassó, augusztus, 16. Brassó város alsó-tömösi erdeje a Drágavölgyben eddig ismeretlen okból kigyuladt és mintegy nyolcz hold területen elégett. Helyenként még most is ég. A kár jelentékeny, de pontosan még nem állapították meg.

## Törvénykezés.

**Aki kevesli a büntetést.** Tállya zemplénmegyei községben ez idén január 15-én véres és halálos végű szerelmi dráma játszódott le. Egy Fortunovics Juliánna nevű asszony ugyanis konyhakéssel leszúrta szeretőjét, Fejszak Lászlót, ki a sérülések folytán azonnal meghalt. A sátorlajaujhelyi esküdtbírótság előtt lefolytatott tárgyaláson a vádlottnő minden szépítgetés nélkül adta elő az ügyet, bűnét töredelmesen bevallotta és kijelentette, hogy vezetelni óhajt súlyos bűnéért. Az esküdtek ez alapon csupán az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetében mondták ki bűnösnek, amiért az eljáró bíróság egy és fél évi börtönre ítélte Fortunovics Juliánát, aki erre kijelentette:

— Kérem a tekintetes törvényszéket, én felebbezek, mert keveslem a büntetést, tessék szigorubban megbüntetni!

A törvényszék elnöke megnyugtatta erre a vádlottat, aki tudomásul vette a kimért büntetést és megnyugodott az ítéletben s csupán csak azt kérte, hogy volt szeretőjének sírját virággal hintsék be és gondozzák az ő költségén. A védő ügyvéd azonban semmiségi panaszt nyujtott be, amelyet a kir. Kuria Kűchler Gyula koronaügyész-helyettes indítványára tegnap visszautasított és ezzel hozzájárult az amugy is enyhe ítélethez.

**Elítélt kassirónő.** Gavallér (Bokor) Juliánna helybeli 27 éves napszámosnő, lopás büntetvével azért volt vádolva, hogy a

f. év márcz. hóban Losonezi Gáborné Szabó Julianna bezárt ládáját átalakulással felnyitotta s abból egyes ingóságokat elvitt, tettét beösmerte s azért 6 havi börtönrre ítéltetett, belenyugodott. Jogerős.

**Hatóság elleni büntetés.** Pálkás Ferenc helybeli 45 éves kovácmester hatóság elleni erőszak büntetéssel volt vádolva azért, hogy a f. év febr. hó 26-án éjjel garázdálkodott az utcán, Nagy János rendőrrel dulakodott, öklével bántalmazta, vádlott tagadott mindent, nagyfokú ittaságával védekezett s ez utóbbit a tanúk is igazolták, így ma csak 14 napi fogházra ítéltetett belenyugodott jogerős.

**Sulyos testi sértés.** Jenei Lajos helybeli 38 éves földműves sulyos testisértés büntetéssel azért volt vádolva, hogy a f. évi január hó 24-én egy kocsmában együtt mulattak Torcsin Jozsoffel, ahol is szóváltás történt köztük, vádlott a mellette volt gyufa tartót felkapta, s azt a Torcsin fejéhez úgy odavágta, hogy az által rajta 20 napig tartó sérelmet ejtett, ezen tetter: egy havi fogházra ítéltetett. Felebbezett.

**Közgazdaság.**

**Terményfőzsde.**

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1905. augusztus 16.

Készaru változatlan, határidők ingadozók.

1905. októberi buza . . . . .	15.90.—92
1906. áprilisi buza . . . . .	16.42.—44
októberi rozs . . . . .	12.94.—96
1905. áprilisi rozs . . . . .	13.40.—42
októberi zab . . . . .	12.06.—08
1905. áprilisi zab . . . . .	—
1906. májusi tengeri . . . . .	13.10.—12
1905. júliusi . . . . .	—
1905. aug. . . . .	—
szeptemberi . . . . .	—
1905 augusztusi repce . . . . .	24.20.—40

**REGÉNY-CSARNOK.**

**A muzsika.**

Apróságok 1848—9-ből.

Írta: **Novák M.**

Ha egy cigareta füstölgése mellett, gondoltam el, visszaszáll a multba, megelevenednek gyermekkorom alakjai lelki szemeim előtt. Előttem van jó nagyanyám, a mint az öreg karszéken ülve melázva harcol az öt tüvel, ujjai sebesen forgatják a fényes vékony szerszámot. Abba hagyom a játékom és labához ülve megsimogatom jószágos kezeit, csókot nyomva rajok. Ő félre teszi a kötetést és mindig talál valami igazítani va őt ruhámon.

En meg hízkelkedve kérem meséljen valamit a muzsokról, a honvédekről, huszárokról, harcziokról, háborúról. Ő egy kicsit hagyja kéretni magát, mialatt elmeje az oly dicő és szomorú események közül válogat, hogy vajon melyik fog az én gyermeki eszemhez legjobban illeni, megértem é vagy nem. És beszéli, a mit itt alább én elfogok mondani.

Nagy apám a Takta közön Zemplén-megyében Harkályon volt jegyző vagyis nótárius. E tiszta magyar község bőven kivette részét a szabadság harc veszélyeiből. A Kassa-Miskolcz, Pest és Tokaj irányában mozgó magyar, osztrák vagy később orosz csapatok egymást érték. A népnek mindent, ellenséget, jóbarátot élelemmel kellett ellátni. Soha sem voltak butasak benne, hogy a mikor a hős honvédek tartják jól, igaz magyar szivességgel, az utánuk jövő ellenség nem bosszulja e meg magát az egész falun. Nagyapám Kassán járva iskoláit a latin és magyar nyelven kívül, tótul és németül is beszélt. Azonfelül mint a falu nótáriusa, mindig bőven el volt látva tisz-

tekkel, akik a csapat irodát is oda helyezték el. Már itt volt a muzsika. Mint sáska lepte el a Tisza Takta környékét.

Jöttek a csapatok egymásután. Előközások hosszú lándzával kezükbe, utána a többi lovas ezredek, gyönyörű paripákon. Ének, harczi dal hangzott, ajkukon, de oly szomorú, oly keserves dallamon, hogy a ki egyszer hallotta egy egész életén át sem feledi el.

Volt rémület a faluban. Az értékesebb holmik, földbe, trágya domba elrejtve, a nép sápadtan remegve várta a bizonytalan jövőt.

Nagy apám az előjárósággal együtt a község háza előtt várta a vezért. Magérkezett. Oroszul beszélt, hogy nyugodt lehet a nép, bántani senkit, semmit sem fognak. A mi étel kell embernek, lónak, azért fizetés jár. Aki valamit elakarna, vagy elvinne fizetés nélkül, annak halál a fejeére és így tovább. Nagy apám tótul mondta a vezérnek hogy megértette és a népnek is mindjárt tudtul adta. A csapatoknak vágómarha kellett. Adtak, amennyit lehetett. A csapat tovább vonult. Egy része azonban ott maradt, részint a faluban, részint a falu alatt taborozott le.

Egy néhány tiszt nagyapámékhoz szállt. Pista batyám olyan 5 éve kis tiueska volt. A muzsika betérés hírére nagy félelemben esett mindenki és így a kis fiu is elég feletmes történetet hallott volt már a kedves vendégekről. Most mint biztos sáncz mögé, a szegletben álló karszék mögé bujt és a szék karja között lesett elő.

[Folytatjuk.]

**Nyiltér.\***

**Nyilatkozat.**

Bertóti István öngyilkosságából kifolyólag összeköttetésbe hozták az esetet Juliska leányommal, a kihez Bertóti állítólag levelet is hagyott hatra. Kijelentem, hogy Bertóti Istvánt közelebből sem leányom, sem családom nem ismerte, barátságba vele egyáltalán nem voltunk, sőt még a családom a nevét sem tudta. Mi Bertóti csupán az üzletről, mint kereskedő segédet ösmertük és vele a legtávolabbról sem állottunk összeköttetésbe. Ez irányban leányomat is kikerdeztem a ki fenntiek szerint vallott.

Családom reputációjára érdekében tartozom e nyilatkozattal, hivatkozva egyuttal Mogyoróssy Győző urra, ki mint régi szomszéd ösmeri családomat.

**Dul Sándor.**

\*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

**Csak néhány hétig tartó nagy árleszállítást**

rendezünk a nyáriidényből visszamaradt szerb vásznak, kartonok, batisztok, zefírek, delinekből s fekefe és színes gyapju szövetekből.

Ezen czikkekből óriási mennyiségű maradék

**fél áron kapható.**

Színes napernyők beszerzési gyári árban tavalyi darabok fél árban

**Szabó Lajos fiai cégnél**

1 m. divatos bluz selyem 40 kr. 1 db. jó minőségű zefir házi bluz 85 kr. és 1 frt., 1 m. mintázott francia batiszt 35 kr.

1 db. Bazilika-sors jegy	1 db. Magy. vör. ker. sorsjegy	3 db. Erzsébet kir. sorsjegy
--------------------------	--------------------------------	------------------------------

Kapható 36 havi törlesztésre havi 3 k. 70 filléres részletfizetésre.

Huzás szeptember és november hó 1-én. Főnyeremény összege 70.000 korona.

Az első és második részlet beküldése ellenében megküldjük a törvényszerűen kiállított részletlevelet, melynek birtokában a vevő az egyedüli játékgjogot élvezi. Tiszteit vevőinknek 2 részlet beküldése után 1 részletet ingyen nyugtáznak, huzás után pedig megküldjük a hiteles sorsolási tudósítót.

**Guttman Lajos és fia**

bank- és váltóháza  
BUDAPEST, V. Dorottya utca 11. szám.  
Osztálysorsjegyek eladásával foglalkozó valamint részletfizetésben jártas ügynökök fényes jövedelemre tehetnek szert.

**500 koronát**

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használatával mellett ávegeje 70 fil., valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büzlök. (Franco küldéssel külön 95 fil.) Bartilla-Winkler Ede, Wien, 19/L, Sommergeasse 1. — Kapható minden gyógyszerárban és drogonériában — Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jó utalmaztatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 5 kor. 20 fillérért.

**Donogán és Somossy**  
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt **rendkívül leszállított áron árusítunk Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon, Etamine és Batistokat.**

**A nyáriidényből visszamaradt áruk leszállított áron**

árusítatnak el. Szerb vászon mtr 14 kr. Kartonok 20 krtól. Batisztok, Zefírek, Delinek stb. Dus vászásokban Női esernyők 110-től. Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák és sok fel nem sorolt áruk

**OLCSÓ ÁRBAN**  
árusítatnak el.

**Dospoly János utóda**  
Főtér, Tisza palota

**Apró hirdetések.**

10 szóig 40 fillér, azontúl minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. **Vidéki tudakozódnak tessék válaszbélyeget csatolni.**

**Borsy-féle** pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jéna és Jóna drogueriájában.

**24 drb különböző nagyságu fürdőkád** igen olcsón kölcsön kapható **Kiss Ignác** bádogosnál Piac-u. 34. **Új fürdőkádak folytonosan raktáron.** Olcsó szolid árak. Villanyos csengő berendezési vállalat.

**Eladó borok.** Nagyobb mennyiségű 1903. évi termésű ménes fehér rizling és bakatorfajú szőlőkből össze-zúrtelve, úgy hordóként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitünő minőségű jutányos árak mellett **Szekelyhidon Kovács Lajos** bortermelőnél.

**Pénzkölcsön** azonnal 4, 5, 6 százalékra mindenkinek minden összegben adislevelekre, váltókra, kötvényekre, életbiztosításokra, zálogtárnyakra, részlet visszafizetésre is. **G. Löl höffel, Berlin W. 35** Visz-bélyeg.



**Villamos csengők, telefonok, villámhárítók** berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközli **Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata** Kossuth-utca 1. szám

az udvarban.) **Villamos felszerelések, zseblámpák, kerékpárok és alkatrészek** raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefonszám 168.

**Egy kg. pergetett kristály méz** 60 kr. Kereskedőknek, mézeskalácskészítőknek engedmény. Kontsek Géza Debreczen, Kossuth-utca.

**A volt Vadasz féle szőlőtelepen** nazonta kitünő csemege szőlő kapható.

**Kandel Ferencz** ur Peéri szőlőtelepéről finom csemege szőlő kapható a **Bikával** szemben lévő dobánytözsdeben.

**Naponta friss vaj,** idej lencse jó főző kapható **G.ück Izi.** or fűszerüzletében Péterfia-utczán.

**100 hl. saját természetű és kezelésű kitünő** sestakerti bor, akár egy sommában, akár belőle 50 liter megvalado mennyiség eladó. Czím a kiadóhivatalnál.

**Két szoba,** konyhából álló lakas, közel a piacshoz október 1-re kerestetik. Ajanlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

**Egy 4 lóerejű** cséplőgépnél tulajdonosa csépelni valót keres. Jó és tiszta munkaról kezeskedik. Czím a kiadóban.

**Kitünő faj hegyi csemege szőlőt** szállítok bármely mennyiségben augusztus 20 tól kezdve. Előjegyzéseket már a mai naptól fölvezem. Darvas Miksa fűszer- és csemege üzlete Debreczen. Telefon 294.

**Német nyelvből** oktarásra vagy nevelőnek ajánkozik oklevél-szász tanító szerény fejtételek mellett. Czím a kiadóban.

**Két szép, márványlapos** éjjeli szekrény megvételre kerestetik. Czím a kiadóban.

**Vajat, ludzsirt** teljesen pótol főzéshez, sütéshez kitünő, szagtalan, szapora, kellemes, egészséges orthod. x כשר (kóser) kókuszsirom. Postadoboz (elegysuly 5 kilogramm) finom kor. 5.50, legfinomabb kor. 6. Klein Sándor, Tolesva.

**Bérmálásra**

mindenféle ernyőket 75 król kezdve a legfinomabb kivitelig legszebb és legnagyobb választékban csakis az

**Első debreczeni Ernyőgyárban**

Piacz utca 5. található. Kérem tehát szükségletét ott beszerezni.

Kiváló tisztelettel

**Merkler Soma**

I. debreczeni ernyőgyár Piacz utca 50

**Mr. M. Rose**

Berlitzrendszerű

**nyelviskolája.**

Francia, német, angol nyelv és irodalom osztály- és maganoktatás

**külön uri-, hölgy- és gyermekkurzusok.**

Felvételek ideigl.:

**Simonffy-u. 42. sz.**

Naponta d. e. 11-12, d. u. 5-6.

Szabályzatokat kívánatra ingyen és bérmentve

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és elegendő költségvetések teljeseen díjtalanul.

**GOLDBERGER AV**  
BUDAPEST, VÁZPÁRTEREZ 22. — HIRDETÉSI IRODA.

**Csemege szőlő és bor eladás.**

Gróf Dégenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak „Erzsébet” szőlőtelepének elarusító helyei:

Gróf Dégenfeld téren, a kenyér piacon 10-ik számú Wolf százados-féle Szikszay háznál és a

Főpiacon a 26-ik számú háznál levő békési házi kenyér üzletben megnyitattak.

Mindkét helyen a csemege szőlő nagyban és kicsinyben kapható.

Madelaine igen edesszőlő kilója 20 kr.

A Dégenfeld téri főületben az „Erzsébet” szőlő telep kitünő ó bora hektoliterenként igen olcsón megrendelhető.

**Hivatalok és magánfelek részére!****Ruggyanta és Réz bélyegző**

számozógépeket, papir pecsét bélyegeket, pecsétnyomó állandó festékpárna és izléses nyomtatványokat

gyorsan, pontosan és olcsó árban készít

az Első debreczeni

**Ruggyanta-bélyegző-gyár**

és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.

**Vezérszó:** Minden darab szappan a Schicht névvel, tiszta és ment káros alkatrészekből.

**Schicht-szappan!**

(„Szarvas” vagy kulcsszappant)



**a legjobb és használatban a legolcsóbb, minden ruhanemű és mosási módszer részére.**

**Jótállás:** 25 000 koronát fizet Schicht György cég Auszgiában bármelyeknek a ki babilonyítja, hogy szappan a „Schicht” névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.